

ressò mont-rogenç

EL DOCUMENTAL “JOSEP PALAU I FABRE” A LA FILMOTECA

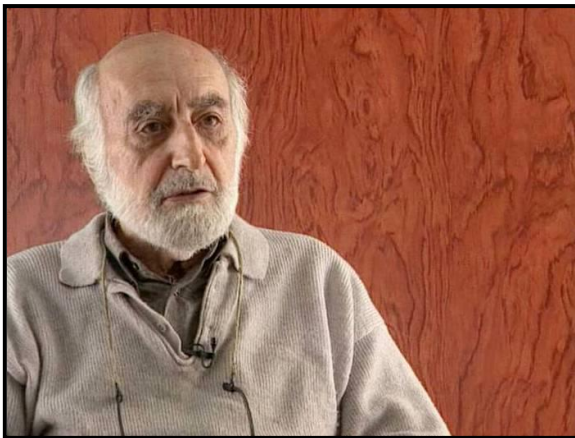
Martí Rom

www.martirom.cat

05-06-2017

De l'abril de 2017 a l'abril de 2018 es celebra “L'Any Palau i Fabre”. Josep Palau i Fabre (1917-2008), fou poeta, dramaturg, assagista i potser el principal expert en Picasso.

El dimecres 14 de juny es projectarà a la Filmoteca de la Generalitat, a Barcelona, el documental “Josep Palau i Fabre” (1993) de Martí Rom. Aquest és un dels personatges inclosos en el projecte “Personatges de la Cultura Catalana”, fet en el si de l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, amb la col·laboració de J. M. García Ferrer. En total es varen fer 28 personatges (del 1982 al 2010), cadascun amb un llibre i un documental. Alguns: els músics Carles Santos, Joan Guinjoan i Josep Maria Mestres Quadreny, els escriptors Joan Perucho, Josep Maria Carandell i Marta Pessarrodona, el poeta i arquitecte Joan Margarit, els cineastes Miquel Porter Moix i Joaquim Jordà, l'actriu Julieta Serrano, el ceramista Joan Gardy Artigas, el polític i director de la Fundació Miró, Francesc Vicens...

Josep Palau i Fabre va marxar a París el 1945, en aquells inicis de la negra postguerra. Era una mena d'auto-exili. No tornaria fins al febrer de 1961. Després, durant uns deu anys va viure, lluny de Barcelona, a la seva casa de Grifeu (Llançà). Fou en aquell mateix any 1961 que va per primer cop amb Joan Perucho (que era jutge a Gandesa), a Horta de Sant Joan. Aviat publicaria el primer de la seva llarga llista de llibres sobre Picasso: “Picasso a Catalunya” (1966).

El treball de fer el llibre i preparar el documental durava uns deu mesos. Cada dilluns a la tarda ens trobàvem al seu pis de Barcelona. Jo tenia una pregunta particular preparada per fer-li en algun moment oportú. El 1985 vam preparar amb Raúl Ruiz uns guions per a una productora. Un d'ells era “La navalla de Picasso”, un curtmetratge sobre Picasso i Horta de Sant Joan. En el treball de recerca vam trobar que en el llibre “Lejos de España. Encuentros y conversaciones con Picasso” de Roberto Otero (Editorial Dopesa, 1975), tot parlant dels famosos arlequins de Picasso del 1923, que Picasso li deia al seu entrevistador (28 de novembre de 1969): *“Lo que no sabes tu, es que el modelo se llamaba Salvadó y era un muchacho catalán que aún vive...”*. Poc després vam trobar una citació més explícita en un número extraordinari de la revista “L'Avenç” dedicat a

Picasso (1981) on, en un article de Palau i Fabre, aquest esmentava que el model dels arlequins de Picasso del 1923 era Jacint Salvadó : "aquest pintor català, nascut a Mont-roig el 1892, és ben poc conegut a casa nostra...". Mont-roig? Era Jacint Salvadó !! (Mont-roig, 1892 – Le Castellet, 1983). Això em va dur a una llarga i intensa recerca sobre el nostre "Cintu Quadrus" que es va anar publicant a "**Ressò mont-roigenc**": n. 16 (I trim. 1986), n. 58 (III trim. 1996), n. 59 (IV trim. 1996), n. 60 (I trim. 1997), n. 62 (II trim. 1997), n. 63 (III trim. 1997), n. 64 (IV trim. 1997) i n. 65 (I trim. 1998).

Josep Palau i Fabre

A Martí Rom,
agraïnt la seva tasca de memorització
dels oblidats, com ho era ja fa uns vuit anys,
i com ho s'encara, en gran part, Jacint Salvadó,
que apareix en aquesta pàgina. Afectuosament,

J. Palau i Fabre

Barcelona, 14 d'octubre del 2000

A mi m'estranyava que Palau no fes constar Jacint Salvadó en el seu llibre "Els amics catalans de Picasso" (1971). Quan tingués l'oportunitat li preguntaria. Un dia, tot parlant que la meua família era de Mont-roig, Palau se'm va avançar i em digué que era el poble de Jacint Salvadó i afegí "aquest és un deute pendent que tinc, un deute que teniu a Mont-roig, que tenim tots". M'explicà que s'havia proposat que, en endavant, en els llibres sobre Picasso que ell tingués algun tipus de predicament, hi faria afegir al títol d'aquells quadres dels arlequins de Picasso la frase: "Retrat del pintor Jacint Salvadó". Així és ara en molts llibres. També en la nova edició del llibre "Els amics catalans de Picasso" (2006) ja hi apareix una petita citació a Salvadó, a la pàg. 242.

El documental el van enregistrar en el seu pis de Barcelona i la casa de Grifeu (Llançà). Hi és tot Palau i Fabre en totes les seves vessants.

Al cap d'uns anys vaig tornar a aquell pis de Barcelona. Volia proposar-li participar en el documental que estava preparant sobre Jacint Salvadó. Va acceptar de bon grat. Fou el 2001. Tres anys després també vaig demanar-li que sortís al documental "Horta: recapte picassiana" (2004). Ja vivia a Caldes d'Estrac. Tot i que ja estava un xic delicat, va tornar a acceptar. Se'n recordava que nosaltres ens hi havíem apropiat, el 1993, onze anys abans, quan vivia quasi en solitud i lluny dels interessos dels mitjans de comunicació.

Addenda:

A la portada del Catàleg General de la Fundació Palau (2003) hi figura una bonica guardiola de terrissa pintada per Picasso. A la pàg. 87 del llibre "Estimat Picasso" (Edicions Destino, 1997), Palau explica que creu recordar que aquesta guardiola la va comprar a La Canonja, prop de Tarragona. Diu Palau que li semblava excel·lent com

havia aconseguit el ceramista que la seva part superior fos com “una testa amb un nasset i una boca somrient, amb un clotet a cada banda. En veure la guardiola vaig pensar immediatament en Picasso...”. Li va portar a Picasso, li agradà i li va dir que la propera vegada n’hi portés una altra que li faria els ulls.